
Можливості вебсервісу Canva для підтримки інклюзивного навчання

Інна Криворучко

Кафедра інформатики і інформаційно-комунікаційних технологій, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Умань, Україна

ORCID 0000-0002-9886-9315

Для цитування цієї статті:

Криворучко Інна. Можливості вебсервісу Canva для підтримки інклюзивного навчання. International Science Journal of Education & Linguistics. Vol. 3, No. 2, 2024, pp. 107-113. doi: 10.46299/j.isjel.20240302.12.

Надійшла до редакції: 18 січня 2024 р.; **Схвалено:** 19 лютого 2024 р.;

Опубліковано: 01 квітня 2024 р.

Анотація: У статті досліджено можливості вебсервісу Canva для організації освітнього простору для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, зокрема вадами зору. Розглянуто створення інклюзивного освітнього середовища, в якому діти з ООП можуть навчатися нарівні з іншими дітьми, а використання ІКТ може стати суттєвим чинником позитивних змін у навчанні дітей з ООП, оскільки дозволяє: індивідуалізувати навчання, створити більш доступне середовище для навчання, забезпечити ефективну комунікацію та співпрацю. Визначено, що вебсервіс Canva є потужним інструментом, який може використовуватися для створення адаптованих навчальних матеріалів для дітей з ООП. Зокрема, Canva дозволяє застосовувати фільтри, що імітують те, як зображення бачать люди з порушенням сприйняття кольорів. Це дозволяє авторам навчальних матеріалів створювати матеріали, які будуть доступні для всіх дітей, незалежно від їхніх індивідуальних особливостей.

Ключові слова: інклюзія, порушення зору, освітні потреби, Canva, ІКТ, тританомалія, ахроматопсія, дейтераномалія, тританопія, протаномалія, протанопія, дейтераномалія.

1. Вступ

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) є одними з ключових факторів розвитку сучасного суспільства. Вони проникли в усі сфери життя, в тому числі і в освіту.

Використання ІКТ може стати суттєвим чинником позитивних змін у навчанні дітей з особливими потребами, оскільки вони дозволяють:

- Індивідуалізувати навчання. ІКТ можуть бути використані для створення адаптованих навчальних матеріалів та завдань, які відповідають індивідуальним потребам дітей з ООП. Це дозволяє забезпечити кожній дитині можливість досягти успіху в навчанні.

- Створити більш доступне середовище для навчання. ІКТ можуть бути використані для створення альтернативних способів доступу до інформації та взаємодії з навчальним матеріалом. Це дозволяє дітям з ООП, які мають обмеження в рухливості, зору, слуху або мові, брати участь у навчальному процесі на рівних з іншими дітьми.

- Забезпечити ефективну комунікацію та співпрацю. ІКТ можуть бути використані для створення платформ для спілкування та співпраці між дітьми з ООП, їхніми батьками, вчителями та іншими фахівцями. Це дозволяє дітям з ООП відчувати себе частиною спільноти та отримувати необхідну підтримку.

Використання ІКТ у навчанні дітей з ООП вимагає спеціальної підготовки вчителів та інших фахівців. Важливо, щоб педагоги розуміли, як використовувати ІКТ для створення

адаптованих навчальних матеріалів та завдань, які відповідають індивідуальним потребам дітей з ООП.

Впровадження ІКТ у навчанні дітей з ООП є важливим кроком на шляху до створення інклюзивного освітнього середовища, в якому всі діти, незалежно від їхніх індивідуальних особливостей, мають рівні можливості для успішного навчання та розвитку.

2. Об'єкт і предмет дослідження

Об'єктом дослідження є вебсервіс Canva для організації освітнього простору для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, зокрема вадами зору.

Предмет дослідження – створення адаптованих навчальних матеріалів для дітей з ООП у вебсервісі Canva.

3. Мета та задачі дослідження

Метою статті є дослідити можливості вебсервісу Canva для організації освітнього простору для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

Завдання дослідження: ознайомитися з поняттям інклюзивного освітнього середовища; розглянути можливості використання ІКТ для навчання дітей з ООП; проаналізувати можливості Canva для створення адаптованих навчальних матеріалів; визначити переваги використання Canva для навчання дітей з ООП.

4. Аналіз літератури

Упровадження інклюзивного навчання є завданням для всього суспільства. Батьки, вчителі, громадські організації та влада повинні об'єднатися для того, щоб забезпечити успішне навчання всіх дітей, незалежно від їхніх індивідуальних особливостей. Важливим кроком на шляху до забезпечення рівності в навчанні для всіх дітей є запровадження інклюзивного навчання в Україні. Науковці, які досліджували питання інклюзії у своїх дослідженнях: О. Бойко [2], К. Чупіна [21], В. Пісняк [16], О. Кравченко [12] тощо, а впровадження інклюзивної освіти з інформаційно-комунікаційними технологіями розглядали такі вчені, як: Ю. Бойчук [3], Т. Бондаренко [4], Л. Борисенко [5], А. Боярська-Хоменко [3], Ю. Димарчук [17], Ю. Запорожченко [7], Л. Потатюк [17], І. Єсікова [6] та ін.

5. Методи досліджень

Дослідження проведене за допомогою здійснення теоретичного аналізу наукової літератури та нормативно-правових документів, а також інформації в мережі Інтернет щодо можливостей вебсервісу Canva для підтримки інклюзивного навчання.

6. Результати досліджень

Дитина з особливими освітніми потребами (ООП) може мати певні труднощі у навчанні. Ці труднощі можуть бути пов'язані з різними факторами, такими як порушення зору, слуху, мовлення, опорно-рухового апарату, інтелектуальні порушення, аутизм, порушення поведінки тощо.

Однак важливо розуміти, що труднощі, з якими зіткнулася дитина з ООП, не визначають її здібностей чи потенціалу. Кожна дитина має унікальні сильні сторони та таланти, які можуть бути розвинуті і використані з відповідною підтримкою.

Важливо створювати інклюзивні навчальні середовища, де діти з ООП можуть взаємодіяти з іншими дітьми, отримувати підтримку від вчителів та фахівців, а також мати можливість розвивати свої індивідуальні здібності.

Розширення можливостей для навчання та забезпечення доступу до адаптованих ресурсів може значно полегшити процес навчання для дітей з ООП. Також важливо враховувати психосоціальні аспекти, створюючи позитивне середовище, де дитина відчуває підтримку та має можливість виростати впевненою в собі особою.

Крім того, розвиток свідомості суспільства щодо потреб та можливостей дітей з ООП є ключовим фактором в їхньому повноцінному включенні в освітні та соціокультурні процеси. Шлях до успішного навчання дітей з ООП полягає в спільних зусиллях батьків, вчителів, спеціалістів та суспільства в загальному, спрямованих на створення рівних умов для їхнього розвитку та самореалізації.

У Конституції України (ст. 53) йдеться про те, що кожна людина має право на освіту, а також на безкоштовну освіту в державних та комунальних закладах освіти [11].

Стаття 23 Конвенції про права дитини [9] та стаття 24 Конвенції про права інвалідів [10] передбачає, що діти з інвалідністю мають право отримувати освіту на рівних засадах з іншими дітьми, включаючи право на безкоштовну освіту на всіх рівнях освіти.

Закон України «Про освіту» (ст. 6) визначає, що освіта в Україні є загальнодоступною. Ця стаття також передбачає, що освіта має бути доступною для всіх дітей, незалежно від їхніх індивідуальних особливостей [19].

Закон України «Про інклюзивну освіту» (ст. 20) визначає, що інклюзивна освіта – це система освіти, яка забезпечує здобуття якісної освіти усіма дітьми з особливими освітніми потребами в умовах закладів загальної середньої освіти [20].

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» (постанова № 462 від 20 квітня 2011 року) визначає порядок організації інклюзивного навчання у ЗЗСО [18].

Ці документи гарантують право дітей з особливими освітніми потребами на рівний доступ до освіти. Вони також передбачають, що освіта повинна бути адаптована до індивідуальних особливостей цих дітей.

Тому, важливим є вирішення проблеми створення освітнього простору для дітей із особливими освітніми потребами, зокрема вадами зору [17]. Даний освітній простір має бути адаптований у відповідності до індивідуальних потреб дитини.

Виокремлюють деякі види порушення зору, що можуть спричинити труднощі у здобувачів освіти в певних ситуаціях.

Тританомалія – різновид дальтонізму, при якому людина має проблеми з розрізненням синього та зеленого кольорів.

Ахроматопсія відома як повна кольорова сліпота, тобто це стан, при якому людина не може бачити кольори. Люди з ахроматопсією бачать світ у чорно-білому, сірому та інших відтінках сірого.

Дейтераномалія є найбільш поширеною формою дальтонізму, яка характеризується ослабленням сприйняття зеленого кольору.

Тританопія – одна з форм порушення кольорового зору, яка характеризується ослабленням сприйняття синього кольору та є рідкісною формою дальтонізму.

Протаномалія характеризується ослабленням сприйняття червоного кольору.

Протанопія – форма дальтонізму, при якій людина не може бачити червоний колір. Люди з протанопією бачать світ у жовтих, зелених та інших відтінках цих кольорів.

Дейтераномалія – форма дальтонізму, при якій людина має проблеми з розрізненням зеленого і червоного кольорів.

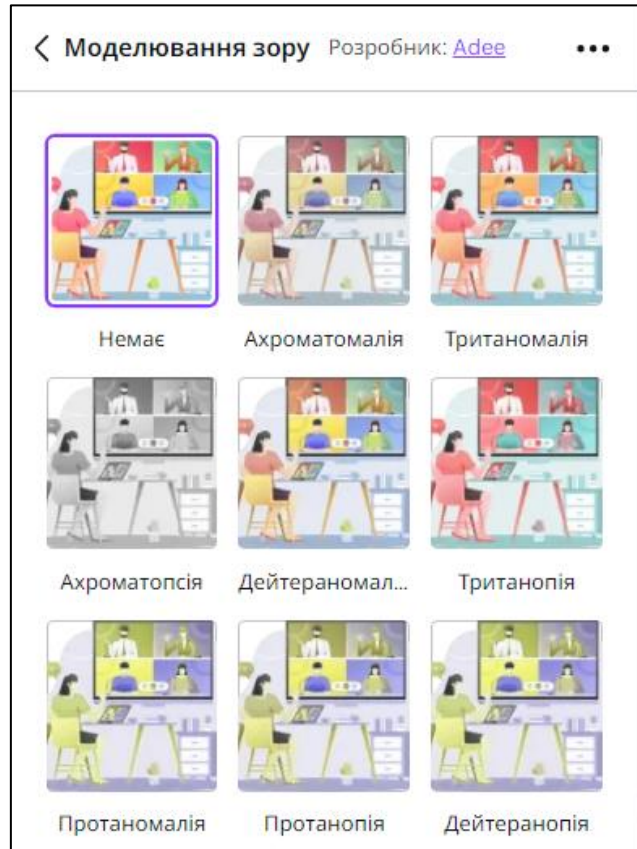

Рис 1. Фільтри для моделювання зору людей із порушенням сприйняття кольорів.

Представлені вище порушення сприйняття кольорів дозволяють людям вести нормальний спосіб життя, але в певних ситуаціях у них можуть виникати деякі труднощі. Наприклад, з розпізнаванням сигналів світлофорів, читанням дорожніх знаків, розрізненням одягу, сприйняттям навчального матеріалу тощо.

Тому, створюючи навчальні матеріали для візуалізації потрібно дотримуватися певних вимог у кольоровій гамі, контрасті тощо [8, 13].

Canva – онлайн-платформа для створення дизайну. Вона дозволяє користувачам створювати різні типи графічних матеріалів, таких як презентації, плакати, візитки, логотипи, соціальні медіа-публікації та багато іншого (рис. 2).

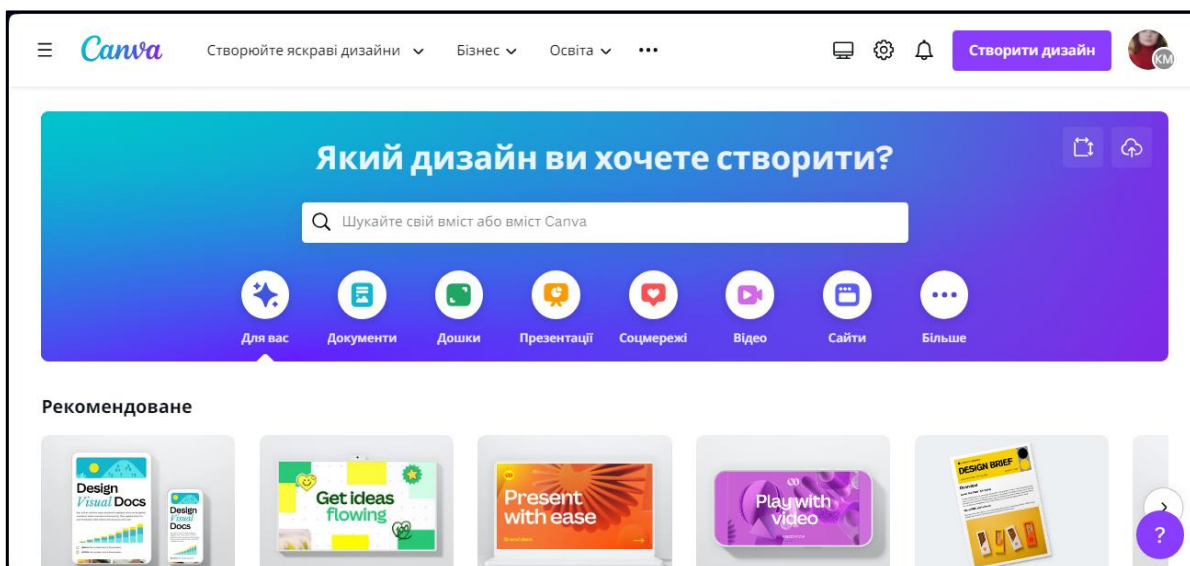

Рис. 2. Головна сторінка вебсервісу Canva.

Canva є потужним інструментом, який може використовуватися для створення різних типів графічних матеріалів. Платформа є простим у використанні і доступним для всіх рівнів користувачів [15].

Нещодавно у даному вебресурсі відбулось оновлення і тепер можна застосувати до зображень фільтри, що імітують те, як їх бачитимуть люди з порушенням сприйняття кольорів як показано на рисунку 3.

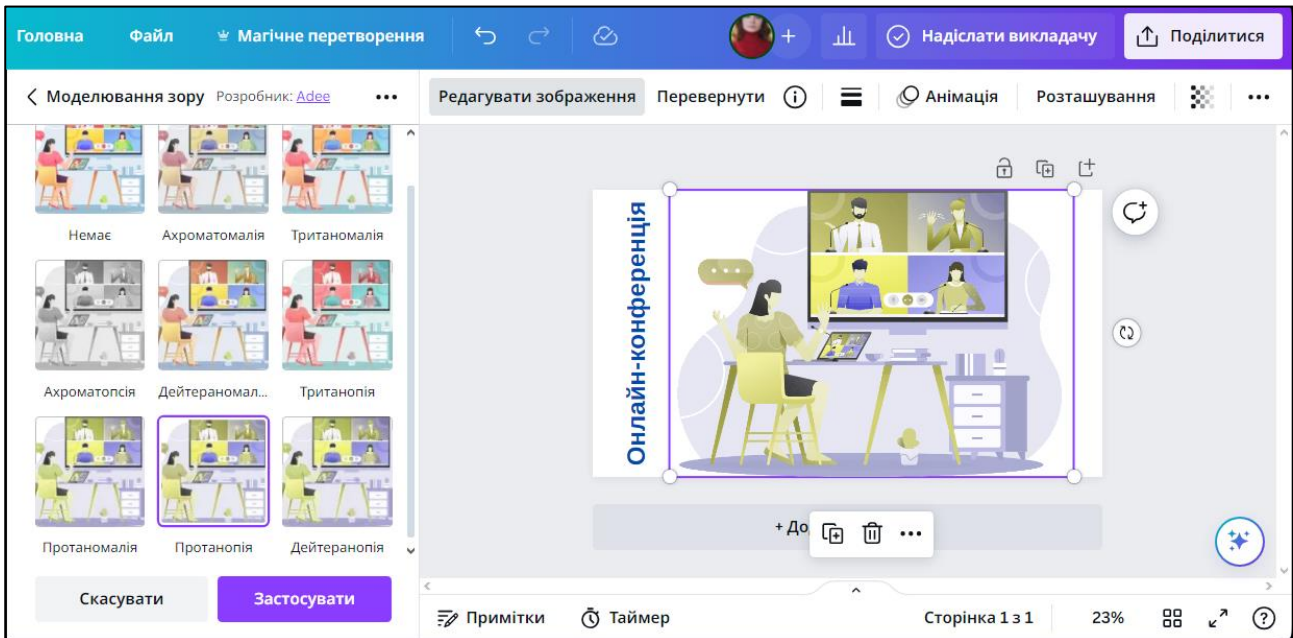

Рис. 3. Фільтр для моделювання зору людей із протанопією.

Завдяки додатку Adee можна отримати безплатний доступ до 8 фільтрів для моделювання зору людей із порушенням сприйняття кольорів. Згідно з даними Color Blind Awareness, 4,5 % населення мають порушення сприйняття кольорів. Існує багато типів дальтонізму і програма Visison Simulator моделює такі його прояви, як ахроматомалія, ахроматопсія, тританомалія, дейтераномалія, протаномалія і протанопія [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**].

7. Перспективи подальшого розвитку досліджень

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у проведенні емпіричних досліджень ефективності використання вебсервісу Canva для навчання дітей з ООП.

8. Висновки

Інклюзивне освітнє середовище, в якому всі діти, незалежно від їхніх індивідуальних особливостей, мають рівні можливості для успішного навчання та розвитку, неможливе без використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Вебсервіс Canva є потужним інструментом, який може використовуватися для створення адаптованих навчальних матеріалів для дітей з ООП, зокрема вадами зору. Canva дозволяє застосовувати фільтри, що імітують те, як зображення бачать люди з порушенням сприйняття кольорів. Це дозволяє авторам навчальних матеріалів створювати матеріали, які будуть доступні для всіх дітей, незалежно від їхніх індивідуальних особливостей, а дітям дає змогу бути успішними в навчанні та повноцінно розвиватися.

Список літератури:

- 1) Canva. (б. д.). Canva. https://www.canva.com/uk_ua/.
- 2) Бойко, О.М. (2019). Соціальна інтеграція дитини з обмеженими можливостями як педагогічна проблема. *Соціальна робота та соціальна освіта*, (II (2)), 9–14.
- 3) Бойчук, Ю.Д., & Боярська-Хоменко, А.В. (2021). Умови самоактуалізації здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами. *Духовно-інтелектуальне виховання і навчання молоді в XXI столітті : міжнар. період. зб. наук. пр.*, (3), 16–19.
- 4) Бондаренко Т.В. (2018). Використання інформаційно-комунікаційних технологій для забезпечення доступності і розвитку інклюзивної освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 67, 31–43.
- 5) Борисенко, Л.Л. (2016). Впровадження засобів ІКТ в інклюзивну освіту. У *Система надання освіти дітям з особливими потребами в умовах сучасного навчального закладу* (с. 26–28). Лисичанськ : ВП «ЛПК ЛНУ».
- 6) Єсікова, І.В. (2021). Дидактичні умови використання ІКТ в інклюзивному середовищі закладів загальної середньої освіти. *Електронне наукове фахове видання «Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*, (11), 62–70. <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2021.115>.
- 7) Запорожченко, Ю.Г. (2013). Використання засобів ІКТ для підвищення якості інклюзивної освіти. *Інформаційні технології в освіті*, (15), 138–145.
- 8) Ковтанюк, М.С., & Криворучко, І.І. (2021). Візуалізація навчального контенту при викладанні інформатичних дисциплін. У *Наука. Освіта. Молодь*, (с. 182–185).
- 9) Конвенція про права дитини, Конвенція Організація Об'єднаних Націй, ст. 23 (2023). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text.
- 10) Конвенція про права осіб з інвалідністю (Конвенція про права інвалідів), Конвенція Організація Об'єднаних Націй, ст. 24 (2023). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995g71#Text>.
- 11) Конституція України, № 254к/96-ВР (2020) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр#Text>.
- 12) Кравченко, О.О. (2020). Міждисциплінарний підхід у дослідженні соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з інвалідністю засобами інклюзивного туризму. *Актуальні питання корекційної освіти*, 1(16), 142–153. <https://doi.org/10.32626/2413-2578.2020-16.142-153>.
- 13) Криворучко, І. (б. д.). Оформлення візуального навчального контенту: дизайн, композиція, типографіка. У *Розвиток інтелектуальних умінь і творчих здібностей учнів та студентів у процесі навчання дисциплін природничо-математичного циклу «ІТМ*плюс-2021» Форум молодих дослідників»* (с. 67–69).
- 14) Медведєва, М.О. (2021). Візуалізація навчального матеріалу засобами онлайн-сервісів. У *Сучасні інформаційні технології в освіті і науці* (с. 11–15).
- 15) Медведєва, М.О., Колмакова, В.О., & Коровнік, І.С. (2021). Візуалізація навчального матеріалу: аналіз сучасних онлайн-сервісів. *Інноваційна педагогіка*, 2 (41), 128–132. <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/41/2.25>.
- 16) Пісняк, В.С. (2020). Деякі підходи до вивчення розвитку інклюзивної освіти. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи. Збірник наукових праць*, (2), 89–94.
- 17) Потапюк, Л., & Димарчук, О. (2021). Цифрові технології в процесі навчання осіб з порушеннями зору. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*, (15), 163–173. <https://doi.org/10.31865/2414-9292.15.2021.243001>.
- 18) Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти, Постанова Кабінету Міністрів України № 957 (2022) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-п#Text>.
- 19) *Про освіту*. (б. д.). Офіційний вебпортал парламенту України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
- 20) *Стаття 20 Закону України Про освіту. Інклюзивне навчання*. (б. д.). Головна 2024. https://urst.com.ua/pro_osvitu/st-20.

21) Чупіна, К.О. (2021). Психолого-педагогічний супровід студентів з особливими освітніми потребами в умовах закладу вищої освіти. *Психологічний журнал*, 1(7), 74–85.

Features of the Canva web service to support inclusive education

Inna Kryvoruchko

Informatics and Information and Communication Technologies, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, Ukraine
ORCID 0000-0002-9886-9315

Abstract: The article explores the possibilities of the Canva web service for organizing an educational space for students with special educational needs, including visual impairments. The creation of an inclusive educational environment in which children with SEN can learn on an equal footing with other children is considered, and the use of ICT can be a significant factor in positive changes in the education of children with SEN, as it allows: individualizing learning, creating a more accessible learning environment, ensuring effective communication and cooperation. It has been determined that the Canva web service is a powerful tool that can be used to create adapted educational materials for children with SEN. In particular, Canva allows you to apply filters that mimic how people with color blindness see images. This allows authors of educational materials to create materials that will be accessible to all children, regardless of their individual characteristics.

Keywords: inclusion, visual impairment, educational needs, Canva, ICT, tritanomaly, achromatopsia, deuteranomaly, tritanopia, protanomaly, protanopia, deuteranomaly.
